

VOORSTEL voor het algemeen bestuur

ONDERWERP Aqualysis: jaarstukken 2022, ontwerp-1 ^e - begrotingswijziging 2023, ontwerp-programmabegroting 2024 en meerjarenraming 2025 - 2027		Reg. Nr.	Z/23/054212-226989
		Portefeuillehouder	K.H. Odink
Datum DB - vergadering	23 mei 2023	Datum AB - vergadering	27 juni 2023

VOORSTEL

Het AB besluit:

1. Een positieve zienswijze in te dienen op de ontwerp begrotingswijziging 2023 Aqualysis, ontwerp programmabegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027 van Aqualysis (bijlage 1a, 1b en 1c);
2. Kennis te nemen van de jaarstukken Aqualysis over het jaar 2022 (bijlage 2a en 2b).

SAMENVATTING

Het bestuur van Aqualysis legt met voorliggende stukken de ontwerp-1^e begrotingswijziging 2023, de ontwerp-programmabegroting 2024 en meerjarenraming 2025 – 2027 aan u voor.

Aqualysis is het gemeenschappelijke waterschapslaboratorium voor de waterschappen in Rijn-Oost sinds 1 januari 2014. De deelnemers zijn de waterschappen Vechtstromen, Rijn en IJssel, Vallei en Veluwe, Zuiderzeeland en WDODelta.

De wetgeving vereist dat een begroting of begrotingswijziging van een gemeenschappelijke regeling wordt voorgelegd aan de algemeen besturen van de deelnemers.

Aqualysis heeft het boekjaar 2022 afgesloten met een voordelig resultaat van € 80.000 (dit is 0,8% afwijking van de totale begroting Aqualysis). Dit resultaat zal worden verrekend met de deelnemende waterschappen op basis van de afgenomen diensten. Het waterschap Drents Overijsselse Delta heeft € 162.724 lagere kosten dan begroot voor 2022 (exclusief Covid bemonsteringsprogramma). In de jaarrekening 2022 van WDODelta is rekening gehouden met lagere kosten.

In afgelopen 1,5 jaar is gezamenlijk met de deelnemende waterschappen en Aqualysis gewerkt aan het versterken van Aqualysis en daarbij een gezamenlijke strategische koers uit te werken om de ontwikkeling m.b.t. waterkwaliteit en milieu-uitdagingen op te pakken. De meerwaarde van Aqualysis als “ons laboratorium” is hierin bevestigd. Een laboratorium dat voor de noodzakelijke activiteiten geaccrediteerd is met een goede kwaliteit, afgestemd op de vraag van de waterschappen, waarvan de bedrijfscontinuïteit en klantgerichtheid is geborgd en beschikbaar is bij calamiteiten.

De implementatie van de strategische herijking, de wettelijke opgaven, de verouderde ICT omgeving en ICT beveiliging, de CAO en de inflatie leiden tot een hoger kostenniveau hetgeen is verwoord in bijgaande stukken van Aqualysis. De kostenontwikkeling is hoger dan de raming in de meerjarenbegroting 2023-2026 van WDODelta.

Op 24 april 2023 is de ontwerp-begrotingswijziging 2023 en de ontwerp-programmabegroting 2024 voorlopig vastgesteld door het Bestuur van Aqualysis. Deze ontwerp-begroting (swijziging) is aan de deelnemende waterschappen aangeboden en wordt conform reglement door hen ter inzage gelegd (zie aanbiedingsbrief Aqualysis bijlage 1a).

BEOOGD EFFECT EN/OF RESULTAAT

Het bereiken van de doelstellingen van WDODelta wordt deels inzichtelijk gemaakt door meten en monitoren van deze doelstellingen in de Doelenboom D1, D2 en D3. Aqualysis vervult voor het waterschap een deel van deze activiteiten en is daarmee nauw verbonden aan de kerntaak van het waterschap en daarom van cruciaal belang voor het waterschap. Om de activiteiten zoals laboratoriumwerkzaamheden en bemonstering efficiënt uit te voeren, werkt WDODelta samen met andere overheden in Aqualysis. Het bestuur van dit samenwerkingsverband kan pas een begroting vaststellen nadat de besturen van de deelnemers (algemeen besturen van de 5 waterschappen) gelegenheid hebben gehad hun zienswijze kenbaar te maken. Bijgevoegd in bijlage 3 een positieve reactie/ zienswijze van WDODelta aan Aqualysis.

KADER

Aqualysis is een samenwerkingsverband met als juridische vorm een gemeenschappelijke regeling. De wettelijke basis hiervoor is vastgelegd in de Wet gemeenschappelijke regelingen. Voor elk samenwerkingsverband dat in het leven wordt geroepen, heeft u een aparte regeling afgesloten met de overige deelnemers. De regelingen waarin WDODelta deelneemt treft u aan op iBabs onder Overzichten/beleids- en bestuursinformatie/gemeenschappelijke regelingen.

Een gemeenschappelijke regeling heeft een eigen bestuur, bestaande uit vertegenwoordigers van de deelnemende overheden. Dhr. Odink is lid namens WDODelta. Dat bestuur stelt jaarlijks een begroting vast. De inkomsten van de gemeenschappelijke regeling (het samenwerkingsverband) bestaan hoofdzakelijk uit bijdragen van de deelnemers. Om de algemene besturen van de deelnemende waterschappen invloed uit te kunnen laten oefenen op de begroting van de gemeenschappelijke regeling, schrijft de wet voor dat de besturen van de deelnemers een zienswijze kunnen indienen op de Ontwerp Programmabegroting 2024 en Meerjarenraming 2025-2027. Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling stelt de begroting vast, met inachtneming van de ingediende reacties/zienswijzen.

De deelnemende waterschappen hebben afgelopen 1,5 jaar samen met Aqualysis de koers herijkt vanwege ontwikkelingen op het gebied van waterkwaliteit en milieu-uitdagingen. Aqualysis is een essentieel laboratorium voor waterschappen. Aqualysis is betrouwbaar, levert goede kwaliteit afgestemd op de vraag van de waterschappen, geaccrediteerd voor de noodzakelijke activiteiten, de bedrijfscontinuïteit en klantgerichtheid is geborgd en beschikbaar bij calamiteiten.

Herijken is niet gratis. Hier zijn kosten mee gemoeid. Daarnaast zorgt het voldoen aan wet- en regelgeving, het actualiseren van ICT ICT beveiliging, de CAO en de inflatie voor een hoger kostenniveau. De kosten van deze ontwikkeling nemen toe in 2023 en 2024. Hierdoor is een begrotingswijziging noodzakelijk voor het jaar 2023. De algemeen besturen van de deelnemende waterschappen wordt de mogelijkheid geboden hierop een zienswijze in te dienen. Hoewel de kosten hoger zijn dan de raming in de meerjarenbegroting 2023-2026 van WDODelta wordt u geadviseerd hiermee akkoord te gaan en geen zienswijze in te dienen. De kosten zijn verklaarbaar, onderbouwd, en uitlegbaar.

Daarnaast ontvangt u jaarlijks ter kennisname de jaarstukken van de gemeenschappelijk regeling met Aqualysis.

ARGUMENTEN

Bijgaand treft u de ontwerp begrotingswijziging 2023, de ontwerp programmabegroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027 aan.

Ontwerp 1^e Begrotingswijziging 2023

Naast de implementatiekosten van de nieuwe strategische koers wordt Aqualysis geconfronteerd met autonome ontwikkelingen zoals stijgende uitgaven voor energie, de cao's uit de jaren 2022 en 2023, compliance-verplichtingen en verhoogde inflatiecijfers. Deze factoren zijn doorgerekend en opgenomen in de ontwerp 1^e begrotingswijziging 2023. Aqualysis verwacht in het jaar 2023 voor deze onvermijdelijke posten een extra uitgave van € 585.000 te moeten doen. Naast deze tegenvallers zijn enkele plussen voor het jaar 2023 te noemen zoals een verhoogde verwachting aan externe omzet en meevallende kapitaallasten van € 325.000.

De voorziene toename in personeelsuitgaven om gewenste strategische keuzes vorm te kunnen geven blijven in het jaar 2023, door de inzet van een bestemmingsreserve beperkt tot € 232.000. Samengevat nemen de uitvoeringskosten van Aqualysis in het jaar 2023 (t.o.v. de vastgestelde Begroting 2023) toe met een bedrag van € 492.000 (+6,0%). Het aandeel van WDODelta is 25,4% / € 124.901.

Ontwerp Programmabegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027

De ontwerp Programmabegroting 2024 loopt in het verlengde van de ontwerp 1e begrotingswijziging 2023. De benoemde uitgaven lopen door naar het nieuwe jaar.

Nieuw in het jaar 2024 zijn de onvermijdelijke uitgaven voor het Laboratorium Informatie Management Systeem (LIMS). Dit systeem wordt na twintig jaren in de jaren 2023/2024 vervangen. Verder zal Aqualysis zich verder door ontwikkelen om de gewenste wendbare organisatie te vormen.

Aqualysis heeft bewuste keuzes gemaakt op wat nu echt nodig is en wat in de toekomst benodigd is. In de jaren 2023 en met name 2024 is het van belang te voorkomen dat het gemis van en de benodigde samenhang van inzet van de kennisdomeinen HRM, Financiën (inclusief inkoop) en IT-beheer een barrière gaan vormen om de nieuwe strategische /operationele doelen te kunnen realiseren. Daarnaast vereist nieuwe regelgeving (onder meer de gevolgtrekking uit wijzigingen Wet op Gemeenschappelijke regeling, Wet Open Overheid, Archiefwet et cetera) een aanpassing van de organisatie. Het Aqualysis-bestuur verwacht dat met deze fundering de uitvoeringsorganisatie zich wendbaar kan ontwikkelen.

Zoals opgemerkt wordt Aqualysis ook in het jaar 2024 geconfronteerd met de financiële gevolgen van autonome ontwikkelingen zoals stijgende uitgaven voor energie, het effect van de cao's uit de jaren 2022 en 2023 compliance-verplichtingen en de effecten van de hoge inflatie. Hierbij komen de uitgaven voor het nieuwe LIMS.

Deze onvermijdelijke kosten worden voor het jaar 2024 geraamd op € 1.083.000 en kennen een structureel effect. De organisatie-versterking met focus op het klantcontact en de inrichting van de basisorganisatie wordt voor het jaar 2024 geraamd op € 640.000. In de komende jaren zal de huidige dienstverlening van waterschap Drents Overijsselse Delta, ter waarde van ongeveer € 200.000, verder worden afgeschaald waar dit mogelijk en gewenst is.

In de strategie is een wenkend perspectief afgesproken om in de toekomst voordelen te behalen op de ketenprocessen met de waterschappen.

Naast de hogere kosten verwachten we een hogere omzet uit analyse voor derden en zijn er nog andere effecten die per saldo een voordeel opleveren van € 274.000.

Per saldo stijgt de bijdrage van de waterschappen voor het jaar 2024 ten opzichte van de meerjarenraming opgenomen in de begroting 2023 met 17%.

FINANCIËN

Ontwerp Programmabegroting 2024 en Meerjarenraming 2023-2027 Aqualysis.

Het aandeel van WDODelta in de uitgaven verhoudt zich als volgt met de nettobedragen die in onze meerjarenraming 2023-2026 zijn opgenomen.

De kosten voor de rioolwaterbemonstering t.b.v. Covid-19 voor RIVM door Aqualysis en de even zo grote opbrengst van het ministerie van VWS voor de Covid-19 bemonstering zijn in onderstaande tabel niet opgenomen. Deze bemonsteringsactiviteit wordt in opdracht van het ministerie van VWS verricht en ook hen vergoed.

	Programmabegroting (excl. Covid-19 bemonstering) Aqualysis 2024-2027*	Meerjarenraming WDODelta*2023-2026
2024	€ 2.605	€ 2.340
2025	€ 2.812	€ 2.525
2026	€ 3.054	€ 2.905

2027	€ 3.165	nvt
-------------	----------------	------------

*€ 1.000

De kosten voor WDOD stijgen in de periode 2024 t/m 2027 met gemiddeld 7,3%/€ 187.000 per jaar (zonder rekening te houden met de rioolwater bemonstering voor Covid 19 voor het RIVM welke worden doorberekend aan ministerie van VWS.). In de Meerjarenraming 2023-2026 Aqualysis was sprake van een stijging van € 190.000 per jaar. Voorgesteld wordt de ontwerp programmabegroting 2024 en meerjarenraming 2025 - 2027 Aqualysis te verwerken in de meerjarenbegroting 2024 – 2027 van WDODelta.

De meetvraag van WDODelta blijft in de komende jaren rond de 1.020.000 en 1.041.500 Ilowpunten. Dit is mede afhankelijk van de gebieden waar in het betreffende jaar monitoring plaats vindt.

Toelichting definitie ILOW-punt

De ILOW-punt systematiek is in het leven geroepen door ILOW (Integraal Laboratorium Overleg Waterkwaliteitsbeheerders) medio jaren negentig vorige eeuw en dient als rekeneenheid om de werkbelasting van een laboratorium te kunnen weergeven. Elke analyse en/of activiteit die op het laboratorium wordt uitgevoerd, is gekoppeld aan een aantal ILOW-punten. Aan een eenvoudige analyse wordt 2 punten toegekend terwijl een uitgebreide analyse voor b.v. 150 punten staat.

Jaarstukken 2022

De jaarrekening van Aqualysis sluit op een resultaat van € 80.000 positief. Als gevolg hiervan ontvangt WDODelta een teruggave van € 162.724. De afgenomen ILOW-punten in 2022 waren nagenoeg gelijk aan de begrote ILOW-punten. In de jaarrekening 2022 van WDODelta is rekening gehouden met lagere kosten.

JURIDISCHE EN/OF ORGANISATORISCHE GEVOLGEN

n.v.t.

BIJZONDERE AANDACHTSPUNTEN EN RISICO'S

Geen

OMGEVING; BETROKKENEN, PARTNERS EN DRAAGVLAK

Ook de algemeen besturen van de overige 4 waterschappen in de regeling hebben de gelegenheid een reactie/ zienswijze in te dienen.

COMMUNICATIE

Bekendmaking: WDODelta heeft de ontwerp begrotingswijziging 2023, de ontwerp programmabegroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027 van 31 mei tot en met 14 juni 2023 ter inzage gelegd.

VERVOLG / UITVOERING

Het bestuur van Aqualysis zal op 7 september 2023 een besluit nemen over de begroting, met inachtneming van de zienswijzen van de deelnemers.

BIJLAGEN

- 1a Aanbiedingsbrief bij de ontwerp begrotingswijziging 2023, ontwerp programmabegroting 2024 en de meerjarenraming 2025 - 2027 Aqualysis
- 1b Ontwerp 1e begrotingswijziging 2023 Aqualysis
- 1c Ontwerp programmabegroting 2024 en de Meerjarenraming 2025-2027 Aqualysis
- 2a Aanbiedingsbrief Jaarstukken Aqualysis 2022
- 2b Jaarstukken Aqualysis 2022 (inclusief controleverklaring accountant jaarstukken 2022)
- 3 Zienswijze programma begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027

Het dagelijks bestuur van het Waterschap Drents Overijsselse Delta

de secretaris,
E. de Kruijk

de dijkgraaf,
D.S. Schoonman